

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoochn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

عنوان:

طرحی نو در اندازیم

پژوهش از: بتول ساغری دوز

بهار ۱۳۸۳

« بسمه تعالی »

پژوهش در عمل

عنوان:

طرحی نو در اندازیم

پژوهشگر:

مقدمه

تحقیق و پژوهش یک معلم از مسائل کلاس و دغدغه‌هایش در سر کلاس درس ناشی می‌شود و در این راستا مسائل و مشکلاتی همواره در سر راهش وجود دارد که تمام ذهن و وجود و حتی زندگی‌اش را تحت‌الشعاع خود قرار می‌دهد. چون با انسان، با فکر و اندیشه و مغزها سروکار دارد بنابراین هر تحولی در جامعه پیش آید و هر چه جهان صنعتی‌تر شود مشکلات او هم متغیر می‌شود.

و من نیز، که از سال ۵۸ بعنوان معلم دینی و قرآن در منطقه ۲۰ سعادت خدمت به جامعه و نسل جوان پیدا نمودم، با این عنوان بیش از حد احساس مسئولیت و سنگینی این بار عظیم را بر دوش خود حس می‌کردم، که چگونه می‌توانم این کتاب وحی، و این هدایت‌گر بشر را آنگونه که شایسته و بایسته است با شیوه‌ای درخور سن و ذهن و استعداد این نونهالان عزیز تدریس کنم.

ابتدا از خدای خود و ائمه معصومین کمک خواستم تا مرا در این راه پر خطیر یاری بفرمایند تا شاید بتوانم ذره‌ای از اقیانوس بی‌کران را در وحله اول خود و بعد به عزیزانم بچشانم.

مسائل و مشکلات

من نیز با مسائل و مشکلاتی روبرو بودم. از جمله ظاهر کتاب قرآن: که بسیار ساده و بدون هیچ نقش و نگار و بدون رنگ‌آمیزی که بتواند قدری دانش‌آموزان را به خود جلب کند. با آیات طولانی که به نظر می‌رسید برای نوجوانان غیر قابل تحمل و خسته‌کننده است، و کلاس نیز ظاهری خشک و بی‌روح، در صورتیکه قرآن سراسر زیباییست، همه آیاتش از زیبایی و محتوی و ریتم و خاصی برخوردار است. و بسیار جذاب و شیرین است. در فکر این بودم پس

چرا به ظاهر آن توجه نمی‌شود که در دانش‌آموزان ایجاد شوق و انگیزه و رغبت کند، تا آنان با عشق و علاقه‌ای خاص به این کتاب آسمانی و راه‌گشای زندگی بشر رو می‌آورند تا خود راه حق و باطل را تشخیص دهند.

راهکار

در وحله اول دیدم کاری از من ساخته نیست که بتوانم تغییراتی در ظاهر قرآن ایجاد کنم چون مسئول و مولف کتاب نیستم و پیشنهاد و انتقادهای هم به این زودی جواب نخواهد داد. سعی و تلاشم را بر این نهادم از راههای مختلف، و آنچه در توان دارم بکار گیرم، تا ایجاد انگیزه و شوق و شور و اشتیاق را در دانش‌آموزان، این فطرت‌های پاک بوجود آورم. شاید از این طریق بهتر به سخنان خدای خود و استعداد‌های خداداده و پاک خود پی‌برده و چراغ هدایتی در فراسوی راهشان باشد و همواره با قرآن انس و الفت خاص پیدا کنند و سرشار از عشق و معنویت شوند و بذری باشد که انشاءالله روزی بار نشیند.

با این اندیشه هر لحظه در فکری، خلاقیتی و تحولی برای کلاس درس خود بودم.

اولین گام

اولین قدم این بود که احادیث ائمه معصومین (احادیث کوتاه) را با ریتمی که در خور سلیقه و شوق دانش‌آموزان بود آماده می‌کردم و هنگام شروع کلاس برایشان می‌خواندم و آنها تکرار می‌کردند و چون آهنگین بود لب‌خند و شوق و علاقه را در آنها لمس می‌کردم و این باعث شد که هر هفته کاری جدید ارائه دهم، هر موقع احساس می‌کردم خسته شدند از آنها می‌خواستم حدیث را بخوانند. و با اشتیاق زیادی شروع به خواندن می‌کردند و گاهی می‌گفتند: خانم دوباره دوباره. و یا بعضی از قسمت‌های کتاب قرآن را با ریتمی خاص تلاوت

می کردم و تحولی در کلاس ایجاد می شد، و باعث شادی و شوق در ور حیه آنان می شد. گاهی از خود آنان می خواستم حدیثی، یا آیه ای را اینگونه تهیه و برای دوستانشان بخوانند. با این کار هم دانش آموز یک حدیث را آموخته و کلاس هم شاد و پر شور و شوق می شد و بعد سعی می کردم که بتوانند در عمل پیاده کنند. (مثلاً حدیث امام علی (ع): می گفتم قال علی (ع) (۲) فَرَّ فِكْرٌ ثُمَّ تَكَلَّمَ (۲) فِكْرٌ كُنْ، فِكْرٌ كُنْ، بعد صحبت کن (۲).

که حضرت فرمودند دوبار فکر کن و بیندیش، و بعد از اندیشیدن صحبت کن. تا اینکه در سال ۶۰ از طرف اداره منطقه ۲۰ تهران به سمیناری برای بررسی کتب دینی دعوت شدیم و در آنجا ساعتها مشغول شنیدن بودم. فقط مستمع بودیم! و خیلی خسته شدیم در بین این ساعات وقتی برای استراحت و پذیرائی مختصر انجام شد من که گرسنه و خسته شده بودم این پذیرائی برایم دلچسب و لذیذ بود و به جانم نشست. این خود جرقه ای در ذهنم ایجاد نمود که من هم می توانم طرحی برای بهتر شدن کلاس قرآن داشته باشم. با دانش آموزان مشورت کردم و آنها نیز نظرشان مثبت بود. ب فکر کاری هدفمند و خداپسندانه شدم از جمله:

طرح- ۱

۱- نام کلاس: جشن قرآن

۲- گروه‌بندی دانش‌آموزان

۳- روسری سفید

۴- پذیرایی

۵- اجرای برنامه‌ی ده دقیقه‌ای

۶- تهیه جوایز

۷- تغییر ظاهری شکل کلاس

۸- انتخاب نام برای گروه‌ها

که بعنوان نمونه یک ورقه از کار دانش‌آموزی ضمیمه می‌شود.

اهداف طرح

برای هر طرح هدفی را بیان نمودم.

۱- جشن قرآن: احساس کردم کلمه جشن در ذهن دانش‌آموزان شادی و ذوق و هنر و علاقه

ایجاد می‌کند و این واژه باعث می‌شود نسبت به کلاس قرآن ذهنیت مثبت پیدا کنند و کلاس

از خشک بودن و بی‌روح بودن خارج شود و با آن انس و الفتی زیبا پیدا کنند و همیشه

عاشق قرآن و معارف آن شوند.

۲- گروه‌بندی: دانش‌آموزان دوست دارند در مدرسه یا در کلاس مسئولیتی به آنها ...

بسم الله الرحمن الرحيم

گروه شمس

اجرای برنامه

۱- سوره شمس، ۱ آیه توسط خانم رویا یاری

۲- سئوالاتی از سوره بقره آل عمران

۳- جوایز

۴- پذیرایی

۵- نمایش

۶- سرود

۷- دعای ختم قرآن

اعضای گروه: سحر پیر براقی، رویا یاری، معصومه شریفی، هیوا غضنفری

کلاس: ۳/۵

دبیر محترم : سرکار خانم ساغری

منطقه ۵

مدرسه راهنمایی حضرت فاطمه (س)

محول شود و از این عمل بسیار لذت می‌برند و احساس غرور و شایستگی می‌کنند. ذوق و انگیزه در آنان ایجاد و فعال تر می‌شوند و حتی خلاق می‌شوند در ضمن کلاس از معلم محوری خارج می‌شود و دیگر معلم سخنگو و متکلم وحده نیست و دانش‌آموز خودش را بهتر می‌شناسد و فرصتی است تا حرکتی، جنبشی و ابتکاری از خود بروز دهد.

۳- روسری سفید: نشانه‌ای از روح و قلب پاک و بدون آلودگی است. که خداوند سبحان ما را اینگونه پاک کرده همانطور که مراقب هستید روسریهایتان لک و کثیف نشود باید مراقب روحتان هم باشید که خدایی نکرده آلوده نشود و همیشه سفید و پاک و شفاف بماند همانگونه که خداوند سبحان خلق کرده مطهر و دور از گناه نگه داریم.

۴- پذیرائی: به دانش‌آموزان می‌آموزم که با تلاوت قرآن زبان و گوش و تمام وجود و روحمان و حتی در و دیوار قرآنی می‌شود یعنی متبرک می‌شود و چیزهایی که در کلاس به عنوان پذیرایی آورده می‌شود با تلاوت قرآن همه آنها متبرک می‌شوند و با خوردن آن جسممان و حتی تک تک سلولهای ما قرآنی می‌شود.

۵- اجرای برنامه: برای هر گروه ۱۰ دقیقه از ساعت کلاس را برای اجرای برنامه‌هایشان در نظر گرفتیم (مثل سرود، مسابقه، نمایش، و کارهای دیگر) که به سلیقه خودشان انتخاب می‌شود.

۶- تهیه جایزه: دانش‌آموزان می‌فهمند که در ازای هر عمل خوب پاداش و جایزه‌ای در پیشگاه خداوند متعال دارند پس توجه می‌کنند که کار خوب انجام دهند و به دوستان و هموعان خود کمک و خدمت کنند تا در اثر عمل صالح جایزه‌ای در آخرت نصیبشان شود

انشاء الله

۷- شکل کلاس: میزهای کلاس از حالت ردیف بود به حالت دور تا دور چیده می‌شد و هر گروه به فرم دلخواه خود کلاس را آماده می‌کردند. و با وسایلی ظاهر آن را تزئین می‌کردند (مثل گل و شمع و ریسه‌های مخصوص تزئین)

۸- انتخاب نام برای هر گروه: با توجه به سوره‌های قرآنی، دانش‌آموزان نام یکی از سوره‌های قرآنی را برای خود انتخاب می‌کردند و کارتی هم طبق سلیقه خودشان تهیه می‌کردند و نام سوره روی آن نوشته می‌شد و گروه به نام همان سوره شناسائی می‌شد. (مثلاً گروه شمس) هدف از این کار شناخت دانش‌آموزان نسبت به کل سوره بود چون آنها فکر می‌کردند قرآن درسی از قرآن کریم جداست.

در آن سالها نوار درسی تهیه نمی‌شود (از طرف اداره) خودم در منزل آیات هر درس را به ترتیب کتاب درسی از نوارهای قاریان مختلف تهیه و ضبط می‌کردم و بصورت کاست به کلاس می‌بردم از آن استفاده می‌کردیم تا دانش‌آموزان صحیح تلاوت کنند.

طرحی دیگر - ۲

گاهی دانش‌آموزان را به نمازخانه می‌بردم و تا تنوعی در شکل کلاس باشد و دانش‌آموزان دورتادور یکدیگر می‌نشستند. آزمون رحل نداشتیم بفرق تهیه رحل شدم با همکاری آنان به تعداد یک کلاس ۴۰ نفری رحل تهیه شد و بصورت سنتی از نمازخانه استفاده می‌کردیم و وسایل پذیرائی را در وسط قرار می‌دادند و با شکل خاص و زیبا مشغول تلاوت می‌شدند.

انتقالی:

در سال ۷۴ از منطقه ۲۰ به منطقه ۵ مدرسه حضرت فاطمه (س) در شهرک اکباتان منتقل شدم در اینجا با مدرسه جدید و دانش‌آموزان با ظاهری جدید (از جهت فرهنگی) آشنا شدم.

در اینجا نیز کلاس قرآن مثل تمام کلاسهای دیگر برگزار می شد بقول معروف روز از نو و روزی از نو:

مدیر مدرسه سرکارخانم یغمایی بودند و مدرسه دو نوبت بود و من در نوبت بعد از ظهر کار می کردم ابتدا طرحم را با مدیر محترم مدرسه در میان گذاشتم و ایشان که تا بحال با چنین تحولی از سوی معلمین آشنا نبود با علاقه زیادی استقبال کردند و اجازه کار را دادند و بعد با دانش آموزان مطرح کردم و آنها نیز با شور و شوق بسیار از این طرح استقبال کردند. از دانش آموزان خواستم همکاری کنند و هر کدام نفری ۱۰ تومان برای خرید رحل بیاورند.

و گفتم پرداخت این پولها اگر با نیت قربه الی الله باشد انشاء الله ذخیره دنیوی و اخروی آنان خواهد شد و ما می توانیم تا زنده هستیم با کارهای خوب و عمل صالح و خدمت به قرآن توشه سفر آخرتمان را پربارتر کنیم. و آنان با اشتیاق فراوان پول آوردند و بعد از جمع آوری آن رחلهایی تهیه شد.

دانش آموزان برای برگزاری کلاس درس به نمازخانه می رفتند، و بشدت علاقمند بودند زیرا که برایشان متنوع بود و هر دانش آموز یک رحل داشت وقتی در پشت رحلها قرار می گرفتند احساس می کردند یک قاری بین المللی هستند و این حس باعث می شد که تلاش بیشتری در یادگیری قرائت داشته باشند و گاهی نیز از خانواده هایشان دعوت می کردم که در کنار فرزندانشان در کلاس حضور پیدا کنند و شاهد تلاش و توانایی آنان باشند. و بعضی از همکاران نیز از این طرح استقبال کردند از جمله سرکار خانم بقائی که از شمال به تهران منتقل شده بودند و بسیار با انگیزه با من همگام و همسو شدند و در ایجاد تحول و تشویق دانش آموزان حرکت می کردیم. البته این خانم چند سال پیش بازنشست شدند و اکنون در

مکان مقدس کهریزک مشغول خدمت به آن عزیزان هستند و همچنان یک معلم فعال و پرشور در آنجا نیز به کار فرهنگی مشغول هستند و از خداوند متعال خواهان سلامتی کامل و عاقبت به خیری برایشان مسئلت می‌کنم.

طرحی دیگر: - ۳

همیشه دلم می‌خواست یک کلاس مخصوص قرآن داشته باشیم تا با آرامش کامل به درس و کارهای مخصوص آن پردازیم. زیرا در نمازخانه گاهی دچار تداخل کار می‌شدیم مخصوصاً در دهه فجر به دلیل تمرین و اجرای کارهای آن تقریباً کلاس در نمازخانه غیرقابل اجرا بود. در صدد تقاضای کلاس مخصوص شدم اما بدلیل اینکه کلاس اضافی وجود نداشت امکان‌پذیر نبود.

در اواخر سال ۷۸-۷۹ که مدرسه با مدیریت سرکارخانم رضایی اداره می‌شد به ایشان پیشنهاد دادم و گفتند من موافقم هر زمان کلاس اضافی داشتیم در اختیارتان می‌گذارم. تا اینکه طرح تقلیل دانش‌آموزی ایجاد شد ابتدا یک کلاس در اختیار تربیتی و مشاوره قرار گرفت و در سال ۸۱-۸۲ نیز یک کلاس در اختیار ما قرار گرفت و ما موفق شدیم یک کلاس مخصوص قرآن داشته باشیم که جا دارد تشکر و قدردانی خودم را از سرکار خانم رضایی که بسیار مدیر فعال و تلاشگر و هدفمندند بنمایم:

در فکر این بودم که این کلاس را به نحو احسن زیبا و شاد کنم. از دانش‌آموزان نظرخواهی کردم هر کدام پیشنهادی و طرحی را بیان کردند که در خور تحسین بود با مشورت خودشان قرار شد از هر دانش‌آموز مبلغی به اندازه توانایی و بودجه خود از دویست تومان الی هزار تومان بیاورند هم توشه سفر آخرت باشد و هم جزو کارهای عملی امتیازی محسوب شود این

نظریه را با همکاری خانم عشوری نیز در میان گذاشتم و ایشان نیز پذیرفتند. و از کل کلاسهای من شصت و چهار تومان و از کل کلاسهای همکاری نه تومان جمعاً هفتاد و سه تومان جمع آوری شد. ابتدا خواستیم کلاس را در اختیار نقاش قرار دهیم تا زودتر به ما تحویل دهد و با مقدار پولی که داشتیم فقط دو طرف کلاس را می توانستیم رنگ کنیم و کار نیمه می ماند بفرم رسید از نیروی دانش آموزی در این طرح استفاده کنیم هر چند کار مشکل و سختی است و ما نیز باید وقت زیادی بگذاریم ولی این طرح باعث تلاش و همکاری دانش آموزان می شود و چون کار و تلاش خودشان است برایشان لذت بخش تر و زیباتر خواهد بود: وقتی با آنان صحبت کردیم بعضی ها اعلام آمادگی کردند که جای تشکر و قدردانی است. از جمله مهر از گرجی: گفت من با نقاش منزلمان در کار رنگ همکاری داشتم و می توانم این کار را در مدرسه انجام دهم: و سایر دانش آموزان (مهدیس، آویده، کتایون، مژده، دلارام، معصومه، مریم): هر کدام اعلام آمادگی کردند یکی می گفت من اتاق خودم را و دیگر اتاق پدر بزرگم و آن دیگر می گفت اتاق مادر بزرگم را رنگ کردم.

ابتدای امر فکر نمی کردم دانش آموز کلاس دوم و سوم راهنمایی از عهده این کار مهم برآیند ولی بخاطر صرفه جویی و مشارکت دانش آموزی به حول و قوه الهی کار را شروع کردیم. خودشان فرچه رنگ و لباس آوردند و با هم با تهیه رنگ به طور متوالی، رنگ مورد نیازشان را تهیه می کردیم آنها با عشق و علاقه وصف ناپذیری کار می کردند و از هر فرصتی، زنگ تفریح، زنگ ورزش، زمانی که بیکاری که پیدا می کردند به کلاس می آمدند برای رنگ کردن، و صحنه رنگ آمیزی آنان بسیار دیدنی و جالب بود و گاهی نیز با فرچه رنگ لباس همدیگر را نقاشی می کردند و با هم به شوخی می پرداختند. خلاصه هر طرف کلاس را به سلیفه خود به

رنگی در آوردند یک طرف به رنگ آبی تزئین شد طرف دیگر زرد. و آن طرف دیگر سبز و سمت بعدی صورتی. پنجره‌ها را نیز رنگ کردند و نوبت طراحی روی دیوار شد یک قسمت دیوار که رنگ آبی داشت نیز از طرح ص ۵۳ کتاب خودشان (سوم راهنمایی) انتخاب کردند و بسیار زیبا روی دیوار طراحی شد و رنگ آمیزی کردند که نمونه آن را در صفحه بعد ملاحظه می‌کنید. کار دانش آموزی چه زیباست و چه پرشور آنها واقعاً ما را به تعجب واداشتند. آری اگر به آنها فرصتی داده شود و تشویق شوند کارهای خارق‌العاده انجام می‌دهند.

بعد فکر محل نشستن آنان شدیم. که باید جالب باشد و با سایر کلاسها فرق داشته باشد. از مدیر مدرسه تقاضای صندلی دسته‌دار نمودم به تعداد یک کلاس ۳۰ نفری، هر چهار صندلی را به رنگهای مختلف درآوردند (زرد، صورتی، سفید، سبز، بنفش، خردلی، نارنجی) و بعد کف کلاس:

کف کلاس: چون کف کلاس پارکت بود طرحی بصورت ضربدری از وسط کلاس به اطراف با رنگ زرد و مابین ضربدری‌ها را بصورت فاصله‌ای با رنگهای مختلف رنگ آمیزی کردند. در کلاس: یک طرف در کلاس را به رنگ زرد و طرف دیگر آنرا نارنجی و طرح روی جلد کتاب را روی در طراحی و رنگ آمیزی کردند و کار رنگ آمیزی کلاس قرآن بعد از دوماه با انگشتان زیبای این نوجوانان خوش ذوق به پایان رسید.

مدیر محترم مدرسه که شور و شوق دانش آموزان را دیدند مبلغی در هزینه رنگ به ما کمک کردند و مبلغ سی هزار تومان بابت رنگ نیز شهرداری کمک کردند.

ولی هنوز کار کلاس ناتمام بود یک بهشت کوچک نیاز به آب و درخت دارد. ب فکر خرید درختی افتادم که فعلاً یک نخل از طرف مدرسه به کلاسمان هدیه شد. من هم در مسافرتی که به غرب کشور داشتم وقتی به لالچین همدان رسیدیم وارد مغازه سفال فروشی شدم دیدم آن چیزی که از خدا می خواستم در این مکان یافتم یک آبنمای چهار طبقه ی بسیار زیبایی دیدم و به فکر خرید افتادم و خانواده گفتند چگونه می خواهی حمل کنی، چون صندوق عقب ماشین پر از وسیله سفر بود. گفتم داخل ماشین، فرزندانه را به ماشین خواهرم فرستادم و چهار بسته بزرگ آبنما را داخل ماشین قرار دادم و تا تهران آوردم و با ذوق و شوق فراوان روز ۱۶ فروردین به مدرسه رساندم. و توسط آقای اکبری استاد نقاشی یکی از دانش آموزان بنام (ندا پستک) راه اندازی شد. (که از ایشان نیز بسیار سپاسگزارم) وجود آبنمای کوچک و درخت نخل تا حدودی طبیعت زیبای خداوندی را در سر کلاس قرآن در ذهنمان مجسم می کند و احساس شادی و صفای روح بخشی را در محیط ایجاد کرده است.

نتیجه گیری

هر روز اشتیاق دانش آموزان برای حاضر شدن در سر کلاس قرآن و فهم و درک و تدبر در آن بیشتر و بیشتر می شود و گاهی می شنوم که می گویند خانم کلید بهشت (کلاس قرآن) را بدهید امروز نوبت کلاس ماست و با جشن کوچک و شادشان هر جلسه با طراوت و شادابی خاصی هر گروه در حد توانشان کلاس را اداره می کنند.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoocn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

و امیدوارم گامی باشد در راه خدانشناسی و خودشناسی این عزیزان و انشاء الله ثوابش
ذخیره آخرتman، خدایا توفیق خدمت و شوق خدمت به بندگان را به ما عطا فرما. که هیچ
لذتی بالاتر از آن نیست.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoocn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۵۱۱ تماس حاصل نمایید

Filename: Document1
Directory:
Template: C:\Documents and Settings\hadi tahaghoghi\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dotm
Title:
Subject:
Author: H.H
Keywords:
Comments:
Creation Date: 3/22/2012 12:23:00 PM
Change Number: 1
Last Saved On:
Last Saved By: hadi tahaghoghi
Total Editing Time: 0 Minutes
Last Printed On: 3/22/2012 12:23:00 PM
As of Last Complete Printing
Number of Pages: 15
Number of Words: 2,087 (approx.)
Number of Characters: 11,901 (approx.)